

การจัดการรูปแบบที่พักอาศัยและการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้าง

Managing of Accommodation and Life Style of Construction Labor

दनัย बवरकेरतिकुल नन्तपुर् ण्ठरबुध्ठ

ภาควิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Danai Bawornkiattikul, Nantaporn Phatrabuddha

Department of Environmental Health, Burapha University

Department of Industrial Hygiene and Safety, Burapha University

danai@go.buu.ac.th

รับบทความ	11/04/2020
แก้ไขบทความ	22/06/2020
ยอมรับบทความ	22/06/2020

บทคัดย่อ

แรงงานก่อสร้างในฐานะทรัพยากรมนุษย์จำเป็นที่จะต้องได้รับการอุดหนุนสวัสดิการในด้านที่พักอาศัยที่มีรูปแบบที่เหมาะสม มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตประจำวัน และสนับสนุนชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีงามและความปลอดภัยต่อทั้งสุขภาพร่างกายและจิตใจอย่างครบถ้วน ตลอดจนมาตรการในการพักอาศัยที่รัดกุม ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและวิเคราะห์กิจกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันของแรงงานก่อสร้างเพื่อนำมากำหนดที่ตั้งของที่พักอาศัย สาธารณูปโภค และสวัสดิการต่าง ๆ ที่จำเป็นและเหมาะสมต่อการพักอาศัยและดำเนินชีวิตประจำวันของแรงงานก่อสร้าง และนำเสนอรูปแบบการดำเนินชีวิตในที่พักอาศัยที่เหมาะสมและส่งเสริมคุณภาพชีวิตทั้งในวันทำงานและวันหยุด โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแรงงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างที่ให้ความอนุเคราะห์ 3 โครงการจำนวน 300 ราย นำมาวิเคราะห์ช่วงเวลาการดำเนินชีวิตประจำวันและจำแนกกิจวัตรประจำวันในการพักอาศัยตามหลักการกำหนดเขตพื้นที่ใช้สอย ทำการจำแนกพื้นที่ออกเป็นพื้นที่อาคารพักอาศัยซึ่งประกอบด้วย อาคารที่พักอาศัย ห้องอาบน้ำ ห้องส้วม และบริเวณซักล้าง อาคารห้องครัวและโรงอาหาร ซึ่งจัดให้อยู่ในบริเวณตอนในสุดของพื้นที่สวัสดิการ พื้นที่ใช้สอยเพื่อการสันทนาการ ซึ่งประกอบด้วย การรวบรวมเศษอาหาร การจัดเก็บและพักขยะ และการบำบัดน้ำเสีย ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้กับพื้นที่ใช้สอยเพื่อรองรับภาวะฉุกเฉิน ซึ่งประกอบด้วยจุดรวมพล จุดปฐมพยาบาล และจุดอำนวยความสะดวก ซึ่งจัดให้อยู่ในบริเวณด้านหน้าใกล้กับประตูเข้า - ออก พื้นที่การสัญจร ซึ่งประกอบด้วยเส้นทางสัญจร และจุดจอดยานพาหนะ ด้านหน้าใกล้กับประตูเข้าออกและด้านหน้าอาคารที่พักอาศัย พื้นที่สำหรับกิจกรรมนันทนาการและสวัสดิการร้านค้าร้านอาหาร ซึ่งจัดให้อยู่ใกล้กับอาคารที่พักอาศัย ข้อเสนอแนะรูปแบบการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้างในที่พักอาศัยทั้งในวันทำงานและวันหยุด ตั้งแต่ช่วงเวลาทำงานจนถึงเวลาพักผ่อนแก่แรงงานก่อสร้างเพื่อให้เกิดความเหมาะสมต่อการใช้เวลา การใช้อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตทั้งกายและจิตให้เกิดความสุข

คำสำคัญ: แรงงานก่อสร้าง สวัสดิการที่พักอาศัย คุณภาพชีวิตแรงงานก่อสร้าง รูปแบบการดำเนินชีวิต

Abstract

Construction labors as human resources need to support welfare subsidies for proper features of accommodation that there are facilities for daily life and support an excellent life and safety for both physical and mental health as well as strong measurement of living. Therefore, this research aims to study and analyze daily activities of construction labor in order to provide the location of accommodation, public facilities, and various welfare that was necessary and proper for living and daily living of construction labor and presenting proper lifestyles in living and promoting the quality of life in both working days and holidays. The data were collected from interviews of 300 construction labors in 3 construction projects to analyze the daily life period and classify the daily activities of living according to the principles of providing the living area usage. Classifying the area as living welfare area consisting of accommodation building, shower and toilet building, kitchen and cafeteria building were provided to locate at the end of the welfare area. Sanitation usage area consisting of building or area for garbage gathering, for trash storage and for waste water treatment were provided to locate in the vicinity. Emergency usage area included assembly point area, first aid point area, emergency situation management area were provided to locate in the front area near the entrance – exit. Travelling area consisting route of vehicle traveling area and parking area were provided to locate in the front area near the entrance and exit of the accommodation building. Recreation and retail welfare area for area for exercising and area for grocery store welfare were provided to locate near the accommodation building. Suggestions for lifestyle of construction labors in their accommodation welfare, both during working days and holidays, from working hours to resting periods for construction labors to be proper for time usage. Usage of premises and facilities as well as helping to enhance the quality of life, both physically and mentally, for happiness.

keywords: *construction labor, accommodation welfare, life quality of construction labor, lifestyle*

บทนำ

อุตสาหกรรมการก่อสร้างได้มีการใช้เทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าเพื่อการก่อสร้างอาคารในรูปแบบ ลักษณะ และการใช้งานที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของผู้สร้างแล้ว ทั้งนี้ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีตั้งแต่การใช้วัสดุพื้นฐานเพื่อการก่อสร้างอาคารให้เป็นรูปเป็นร่าง เช่น อิฐ ปูนซีเมนต์ เหล็ก ฯลฯ การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีบทบาทตั้งแต่การทำให้วัสดุที่นำมาก่อสร้างเป็นตัวอาคารมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ลดขั้นตอนและระยะเวลาการก่อสร้างให้สั้นลง ลดค่าใช้จ่ายและการสิ้นเปลืองวัสดุลง ตลอดจนการช่วยให้แรงงานก่อสร้างเกิดความปลอดภัยจากการป้องกันอุบัติเหตุและลดผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากการก่อสร้างทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว เพื่อให้แรงงานก่อสร้างได้มีสุขภาพร่างกายและคุณภาพชีวิตที่ดี มีอายุยืนยาวต่อไป

อย่างไรก็ตาม วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี ตลอดจนวิธีการของการก่อสร้างนั้นนับเป็น hard ware และ soft ware ที่ใช้ในการก่อสร้างเท่านั้น การดำเนินกิจกรรมก่อสร้างนั้น ในที่สุด ก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องให้แรงงานก่อสร้างซึ่งจัดเป็น people ware ที่จะทำการขับเคลื่อนให้เกิดการก่อสร้างให้เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแรงงานก่อสร้างเหล่านี้ นับเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อเศรษฐกิจและสังคมที่จะต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองให้ทำงานอย่างปลอดภัยด้วยอุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยี การบริหารจัดการ ตลอดจนกฎหมาย เช่น กฎกระทรวง¹ และมติคณะรัฐมนตรี² ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ แรงงานก่อสร้างในฐานะบุคคลคนหนึ่งย่อมจำเป็นที่จะต้องได้รับการอุดหนุนในด้านสวัสดิการนอกเวลาทำงานที่สนับสนุนชีวิตความเป็นอยู่ คือ การกินอยู่หลับนอนในที่พักอาศัยอย่างมีคุณภาพ การอาบน้ำชำระร่างกายอย่างถูกสุขอนามัย การจัดการขยะของเสียที่ป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม และการป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการใช้ชีวิต ซึ่งการสนับสนุนนี้ได้ดำเนินการในโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ที่ต้องใช้แรงงานก่อสร้างเป็นจำนวนมากหลายสิบจนถึงนับร้อยคนในรูปแบบของที่พักคนงานก่อสร้างทั้งในและนอกพื้นที่ก่อสร้างของโครงการที่ ประชิต ประดับสุข (อ่างใน ชลินทร์ อมรธรรม และคณะ) ให้ความหมายว่า “สวัสดิการของลูกจ้างหมายถึง การดำเนินการของฝ่ายจัดการที่มีความหมายเป็นการส่งเสริมให้ลูกจ้าง คณงานบรรลุถึงระดับความอยู่ดีกินดีตามควรแก่อัตภาพมีความผาสุกทั้งร่างกายและจิตใจ”

รูปแบบของที่พักอาศัยตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตประจำวัน จำเป็นที่จะต้องเตรียมการแก่แรงงานก่อสร้างผู้พักอาศัยอย่างเหมาะสมเพื่อการสนับสนุนชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีงามและความปลอดภัยต่อทั้งสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตที่ครบถ้วน ตลอดจนมาตรการในการดูแล กำกับ กำหนดให้แรงงานก่อสร้างได้ใช้ชีวิตในที่พักอาศัยชั่วคราวอย่างมีความผาสุก มีประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าที่สุด ทั้งนี้ ที่พักอาศัยของคนงานก่อสร้างสามารถจัดเป็นอาคารชั่วคราว³ แต่ให้ได้รับการผ่อนผันไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงหรือประกาศของรัฐมนตรี และได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตหรือถอนอาคารตามหมวด 3 มาตรา 22⁴

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ จึงเป็นไปเพื่อการกำหนดรูปแบบผังบริเวณ อาคารสถานที่พักอาศัย สาธารณูปโภค และสิ่งสนับสนุน ตลอดจนการกำหนดรูปแบบการดำเนินกิจกรรมประจำวันในวันทำงานและวันหยุดที่มีความเหมาะสมต่อไป

¹ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, *กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง*, พ.ศ. 2551.

² กระทรวงมหาดไทย, *ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับการตอกเสาเข็ม*, มติคณะรัฐมนตรีที่ นร. 0250/7877 ลงวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2543.

³ กระทรวงมหาดไทย, *กฎกระทรวงฉบับที่ 9 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร 2522*, ข้อ 4 อาคารชั่วคราวเพื่อใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างอาคารถาวร.

⁴ กระทรวงมหาดไทย, *พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร 2535 หมวด 3 การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร มาตรา 22.*

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์กิจกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันของแรงงานก่อสร้างกลุ่มตัวอย่างในโครงการก่อสร้าง
- 2) กำหนดที่ตั้งที่พักอาศัย สาธารณูปโภค และสวัสดิการต่าง ๆ ภายในแคมป์คนงานที่จำเป็นและเหมาะสมต่อการพักอาศัย และการดำเนินชีวิตประจำวันของแรงงานก่อสร้าง
- 3) เสนอแนะรูปแบบการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้างในที่พักอาศัยที่เหมาะสมและส่งเสริมคุณภาพชีวิตทั้งในวันทำงานและวันหยุด

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษา ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ที่พักอาศัยและการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้าง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยซึ่งประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีดังนี้

ตาราง 1 แสดงการทบทวนวรรณกรรมตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย

วัตถุประสงค์	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
1) ศึกษาและวิเคราะห์กิจกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันของแรงงานก่อสร้างกลุ่มตัวอย่างในโครงการก่อสร้าง	- การวิเคราะห์กิจวัตรประจำวันในการพักอาศัย
2) กำหนดที่ตั้งที่พักอาศัย สาธารณูปโภค และสวัสดิการต่าง ๆ ภายในแคมป์คนงานที่จำเป็นและเหมาะสมต่อการพักอาศัยและการดำเนินชีวิตประจำวันของแรงงานก่อสร้าง	- มาตรฐานและแบบก่อสร้างอาคารชั่วคราวสำหรับคนงานก่อสร้างและสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน - คู่มือที่พักมาตรฐานแรงงานต่างด้าว - พื้นที่เพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพและชีวิตของแรงงานก่อสร้างที่พักอาศัย
3) เสนอแนะรูปแบบการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้างในที่พักอาศัยที่เหมาะสมและส่งเสริมคุณภาพชีวิตทั้งในวันทำงานและวันหยุด	- กิจวัตรประจำวันในการพักอาศัยจำแนกตามการกำหนดเขตพื้นที่ใช้สอย (zone of space) และพื้นที่การพักอาศัย

1. การวิเคราะห์กิจวัตรประจำวันในการพักอาศัย⁵ ซึ่งได้นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตั้งวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ดังนี้

ตาราง 2 เปรียบเทียบการดำเนินกิจวัตรประจำวันของแรงงานก่อสร้าง

ช่วงเวลา	กิจวัตรประจำวันในการพักอาศัย
ตื่นนอน	↓
↓	
เข้านอน	

2. มาตรฐานและแบบก่อสร้างอาคารชั่วคราวสำหรับคนงานก่อสร้าง⁶ ได้ให้ข้อกำหนดและหลักเกณฑ์เพื่อการจัดตั้งและบริหารจัดการที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับแรงงานก่อสร้างที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตั้งวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ดังตาราง 3

⁵ อัครเดช แซ่โง้ว, “โครงการออกแบบที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับคนงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้าง” (ศิลปนิพนธ์ศิลปบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558).

⁶ วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย, มาตรฐานและแบบก่อสร้างอาคารชั่วคราวสำหรับคนงานก่อสร้างและสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537).

ตาราง 3 สรุปเนื้อหามาตรฐานและแบบก่อสร้างอาคารชั่วคราวสำหรับคนงานก่อสร้างและสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน

ตัวอาคาร	ตัวอย่างข้อกำหนด
อาคารพักอาศัย	1) อาคารพักอาศัยคนงานก่อสร้างต้องยกพื้นชั้นล่างสูงจากระดับพื้นดินไม่เกิน 1 เมตรและไม่ปลูกสร้างบนที่ลุ่ม มีน้ำขัง หรือที่ดินถมด้วยขยะมูลฝอย ฯ
ห้องน้ำ – ห้องส้วม	1) ต้องจัดให้มีส้วมที่ถูกลักษณะสำหรับคนงานที่พักอาศัยอยู่ในอัตราส่วนไม่น้อยกว่า 1 ห้อง ต่อ 20 คน
ห้องครัวรวม	1) จัดให้มีเตาไฟสูงประมาณ 50 เซนติเมตร ทำด้วยวัสดุกันไฟ
เตาเผาขยะแห้ง	1) ให้เผาได้เฉพาะขยะแห้งเท่านั้น
สหกรณ์ในบริเวณบ้านพักอาศัย	
ข้อกำหนดผังบริเวณ	1) ควรมีรั้วรอบบริเวณ มีประตูทางเข้า – ออก ทางเดียว

3. คู่มือที่พัฒนาฐานแรงงานต่างด้าว⁷ มีข้อกำหนดในการจัดตั้งและดำเนินการกิจการที่พักอาศัยสำหรับแรงงานต่างด้าวที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

4. พื้นที่ใช้สอยเพื่อรองรับสถานะฉุกเฉิน⁸ นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งกำหนดให้จุดรวมพลต้องมีขนาดพื้นที่ อย่างน้อย 0.25 ตารางเมตรต่อคนและต้องเป็นสถานที่ปลอดภัยจากอันตรายจากเพลิงไหม้หรือภัยอื่น ๆ

5. กิจวัตรประจำวันในการพักอาศัยตามการกำหนดเขตพื้นที่ใช้สอย (zone of space)⁹ และพื้นที่การพักอาศัยที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ดังวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ดังนี้

- 1) การประกอบกิจกรรมด้วยการปฏิบัติทั่ว ๆ ไป (operative activity) ได้แก่ ห้องรับแขก พื้นที่โล่งนอกอาคาร เป็นต้น
- 2) การประกอบกิจกรรมส่วนตัวโดยเฉพาะ (private activity) เช่น ห้องอาบน้ำ ห้องส้วม ห้องแต่งตัว ห้องนอน เป็นต้น
- 3) การประกอบกิจกรรมด้วยความร่วมมือเพื่อกระทำสิ่งใด ๆ (co-operative activity) เช่น นั่งเล่น อ่านหนังสือ เป็นต้น
- 4) การประกอบกิจกรรมที่ขัดแย้ง (contentious activity) เช่น ห้องครัว พื้นที่ซักล้าง รีดผ้า ห้องเก็บของ โรงรถ เป็นต้น
- 5) การติดต่อซึ่งกันและกัน (communication) เช่น ทางเดินภายในและภายนอกบ้านพักอาศัย เป็นต้น

ขอบเขตของการวิจัย

- 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา กำหนดรูปแบบที่พักอาศัยและรูปแบบการดำเนินกิจวัตรประจำวันของแรงงานก่อสร้าง
- 2) ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา โครงการก่อสร้างที่กำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่กำลังดำเนินการ 3 แห่ง
- 3) ขอบเขตด้านประชากร แรงงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างในพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่ให้ความอนุเคราะห์ทั้ง 3 โครงการ

⁷ สำนักงานแรงงานจังหวัดสมุทรสาคร กระทรวงแรงงาน, *คู่มือที่พัฒนาฐานแรงงานต่างด้าว* (ม.ป.ท., 2555).

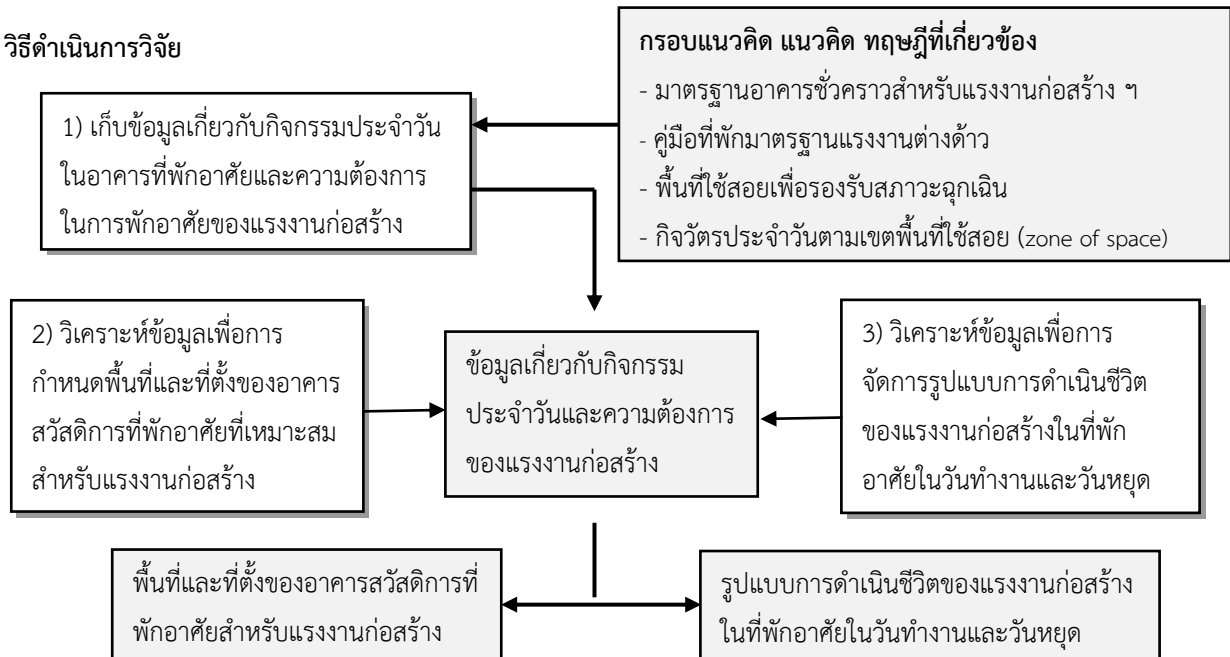
⁸ “จุดรวมพล, มาตรการเตรียมพื้นที่รอบอาคาร,” ชมรมวิศวกรออกแบบระบบป้องกันอัคคีภัย, สืบค้น 8 กรกฎาคม 2560, <https://www.facebook.com/Fireprotectionacademy/posts/1063464100393013/>.

⁹ เลอสม สถาปิตานนท์, *บ้าน ... การออกแบบสถาปัตยกรรมพื้นฐาน* (กรุงเทพฯ: อาร์ต แอนด์ อาร์คิเทจเจอร์, 2534).

ข้อจำกัดในงานวิจัย

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนหนึ่งเป็นแรงงานต่างด้าวสัญชาติกัมพูชาและเมียนมาร์ การเก็บข้อมูลโดยการสอบถามและการสัมภาษณ์ต้องใช้บริการหน่วยแปลเอกสารและล่ามในการสื่อสารเพื่อเก็บข้อมูล จึงอาจมีข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนทั้งหมดได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ผลการศึกษางานวิจัย

จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแรงงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างที่กำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดชลบุรี โดยเลือกเฉพาะโครงการก่อสร้างอาคารที่มีขนาดใหญ่ และมีการจัดสวัสดิการที่พักอาศัยชั่วคราวให้แก่คนงานก่อสร้างเป็นจำนวนอย่างน้อย 100 คนขึ้นไป เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามเกิดความหลากหลายที่สุด โดยคัดเลือกโครงการก่อสร้างที่ให้ความร่วมมือ 3 แห่ง โดยโครงการที่ 1 เป็นโครงการก่อสร้างอาคารชุดพักอาศัยที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป โครงการที่ 2 เป็นโครงการก่อสร้างโรงแรมประเภทที่ 2¹⁰ ที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป โครงการที่ 3 เป็นโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยที่มีจำนวนที่ดินแปลงย่อยตั้งแต่ 500 แปลงขึ้นไปหรือมีเนื้อที่เกินกว่า 100 ไร่ ซึ่งทั้งหมดนี้อยู่ในประเภทและขนาดของโครงการที่จะต้องการผ่านการพิจารณาขออนุญาตการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม¹¹ และจัดสวัสดิการที่พักอาศัยแก่แรงงานก่อสร้างในพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่โครงการก่อสร้าง

ทั้งนี้ ในการเก็บข้อมูลแรงงานก่อสร้างกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในที่พักอาศัยของทั้ง 3 โครงการเป็นจำนวน 350 ราย ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สามารถใช้ได้ จนได้แบบสอบถามที่สามารถใช้ได้รวมแบบสอบถามทั้งสิ้น 300 ชุด

1. ศึกษาและวิเคราะห์กิจกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันของแรงงานก่อสร้างกลุ่มตัวอย่างในโครงการก่อสร้างที่ให้ความอนุเคราะห์ ดังตาราง 5

¹⁰ ตามกฎกระทรวง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 2 (2) โรงแรมประเภท 2 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร

¹¹ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เล่ม 136 ตอนพิเศษ 3 ง 4 มกราคม 2562 เอกสารท้ายประกาศ 4 โครงการกิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลำดับที่ 28, 30 และ 31

ตาราง 4 วิเคราะห์และเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมประจำวันของแรงงานก่อสร้างในวันทำงานกับวันหยุด

ช่วงเวลา	กิจวัตรประจำวันในการพักอาศัย	
	วันทำงาน	วันหยุด
6.00 น.	ตื่นนอน ทำกิจวัตรตอนเช้า	
7.00 น.	รับประทานอาหารเช้า ออกจากที่พักไปทำงาน	ตื่นนอน ทำกิจวัตรตอนเช้า ประกอบอาหาร
8.00 น.	ทำงาน	รับประทานอาหารเช้า
9.00 น.	↓	ดูโทรทัศน์และสื่อบันเทิง
12.00 น.		รับประทานอาหารเช้า
13.00 น.		พักผ่อน (นอนกลางวัน พุดคุย ตี๋มสุรา เบียร์ สังสรรค์กับเพื่อน ๆ)
17.00 น.	กลับที่พักอาศัยและทำอาหารเย็น	ประกอบอาหารเย็น
18.00 น.	รับประทานอาหารเช้า	รับประทานอาหารเช้า
19.00 น.	อาบน้ำ ชักเสื้อผ้า	อาบน้ำ ชักเสื้อผ้า
20.00 น.	ดูโทรทัศน์ สื่อบันเทิงอื่น ๆ	ดูโทรทัศน์ สื่อบันเทิงอื่น ๆ หรือสังสรรค์กับเพื่อน
22.00 น.	เข้านอน	เข้านอน

2. วิเคราะห์และประมวลผลความต้องการในการพักอาศัยและสิ่งสนับสนุนชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มตัวอย่างเป็นร้อยละ ดังตาราง 5 และจำแนกกิจวัตรประจำวันในการพักอาศัยตามหลักการของ เลอสม สถาปิตานนท์ (2534) ดังตาราง 7

ตาราง 5 ประมวลผลความต้องการในการพักอาศัยและสิ่งสนับสนุนชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานก่อสร้างกลุ่มตัวอย่าง

อาคารพักอาศัย และสิ่งสนับสนุนชีวิตความเป็นอยู่ที่ต้องการ	ความต้องการในการพักอาศัยและสิ่งสนับสนุนชีวิตความเป็นอยู่ (ร้อยละ)		
	โครงการ 1	โครงการ 2	โครงการ 3
อาคารพักอาศัย	100	100	100
อาคารห้องน้ำ ห้องส้วม	100	100	100
ห้องครัวและโรงอาหาร	70	72	83
ที่จัดการขยะและจัดการน้ำเสีย	85	87	88
พื้นที่รองรับสถานะฉุกเฉิน	82	75	86
เส้นทางสัญจรด้วยยานพาหนะ	66	68	63
จุดจอดยานพาหนะ	73	65	67
บริเวณสำหรับกิจกรรมการออกกำลังกาย	85	83	84
ร้านค้าสวัสดิการหรือร้านอาหาร	95	92	96

ตาราง 6 แสดงผลการจำแนกกิจวัตรประจำวันในการพักอาศัยจำแนกตามการกำหนดเขตพื้นที่ใช้สอย (zone of space) และพื้นที่การพักอาศัย

รูปแบบกิจกรรม	เขตการทำกิจกรรม	
	กิจกรรมภายนอกอาคาร	กิจกรรมภายในอาคาร
การประกอบกิจกรรมด้วยการปฏิบัติทั่วไป (operative activity)	- บริเวณสำหรับกิจกรรมการออกกำลังกาย	- ร้านค้าสวัสดิการหรือร้านอาหาร
การประกอบกิจกรรมส่วนตัวโดยเฉพาะ (private activity)	-	- ห้องพักอาศัย - ห้องอาบน้ำ ห้องส้วม
การประกอบกิจกรรมด้วยความร่วมมือเพื่อกระทำให้สิ่งใด ๆ (co-operative activity)	- บริเวณสำหรับกิจกรรมการออกกำลังกาย	- ร้านค้าสวัสดิการหรือร้านอาหาร
การประกอบกิจกรรมที่ขัดแย้ง (contentious activity)	-	- อาคารห้องครัวและโรงอาหาร

การติดต่อซึ่งกันและกัน (communication)	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่รองรับสภาวะฉุกเฉิน - เส้นทางสัญจรด้วยยานพาหนะ - จุดจอดยานพาหนะ 	-
--	---	---

3. กำหนดพื้นที่และตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมของอาคารพักอาศัย สาธารณูปการ และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ภายในที่พักอาศัยคนงานที่จำเป็นและเหมาะสมต่อการพักอาศัยและการดำเนินชีวิตประจำวันของแรงงานก่อสร้าง ตามหลักการกำหนดเขตพื้นที่ใช้สอย (zone of space) ในพื้นที่ที่พักอาศัย ดังนี้

1) อาคารที่พักอาศัย กำหนดให้ตั้งอยู่บริเวณตอนในสุดของพื้นที่และเว้นระยะห่างจากรั้วประมาณ 1.00 เมตร เพราะเป็นบริเวณพื้นที่ที่มีความเป็นส่วนตัวและการประกอบกิจกรรมส่วนตัวโดยเฉพาะ (private activity) ที่ต้องปราศจากเหตุรบกวนต่าง ๆ เป็นอย่างมาก คือ การพักผ่อนนอนหลับและกิจกรรมส่วนตัวอื่น ๆ

2) อาคารห้องอาบน้ำ ห้องส้วม และบริเวณซักล้าง กำหนดให้ตั้งอยู่บริเวณตอนในสุดของพื้นที่ที่กำหนดและเว้นระยะห่างจากรั้วประมาณ 1.00 เมตรเช่นเดียวกับอาคารพักอาศัย เพราะเป็นบริเวณพื้นที่ที่มีความเป็นส่วนตัวสูงและการประกอบกิจกรรมส่วนตัวโดยเฉพาะ (private activity) คือ การอาบน้ำ การอาบน้ำชำระล้างร่างกาย การซักล้างเสื้อผ้า

3) อาคารห้องครัวและโรงอาหาร กำหนดให้ตั้งอยู่บริเวณกึ่งกลางและตอนหน้าของพื้นที่ที่กำหนด และอยู่ถัดมาจากพื้นที่การสุขาภิบาล เพราะเป็นบริเวณพื้นที่การประกอบกิจกรรมด้วยการปฏิบัติทั่ว ๆ ไป (operative activity) การประกอบกิจกรรมที่ขัดแย้ง (contentious activity) อยู่ด้วยกัน คือ การจัดเก็บวัตถุดิบอาหารและการประกอบอาหารและการรับประทานอาหารที่ต้องมีความสะอาดและถูกสุขอนามัยเป็นอย่างมากกับการชำระล้างสิ่งสกปรกจากการประกอบอาหาร

4) พื้นที่ใช้สอยเพื่อการสุขาภิบาล เป็นพื้นที่และอาคารเพื่อการรวบรวม จัดการ และบำบัดของเสีย ดังนั้น พื้นที่ใช้สอยเพื่อการสุขาภิบาลจึงกำหนดให้ตั้งอยู่ระหว่างพื้นที่อาคารห้องครัวและโรงอาหารกับอาคารห้องอาบน้ำ ห้องส้วม เพื่อให้สามารถรวบรวมของเสียและน้ำเสียจากอาคารทั้ง 2 ประเภทดังกล่าว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ขัดแย้ง (contentious activity) ดังนี้

- พื้นที่สำหรับการรวบรวมเศษอาหาร กำหนดให้อยู่ใกล้กับอาคารห้องครัวและโรงอาหาร เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและรวบรวมเศษอาหารที่เหลือจากการรับประทานอาหารในโรงอาหารและการประกอบอาหารในห้องครัว

- พื้นที่สำหรับการจัดเก็บและพักขยะ กำหนดให้ตั้งอยู่บริเวณกึ่งกลางระหว่างอาคารห้องน้ำ ห้องส้วม และอาคารห้องครัวและโรงอาหาร เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและรวบรวมขยะที่เกิดขึ้นในห้องพักอาศัย ประกอบอาหาร และบริโภค

- พื้นที่สำหรับการบำบัดน้ำเสียซึ่งเกิดจากการอาบน้ำ ชักล้างเสื้อผ้า ตลอดจนการประกอบอาหาร กำหนดให้ตั้งอยู่บริเวณกึ่งกลางระหว่างอาคารห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องครัวและโรงอาหาร เพื่อความสะดวกในการรวบรวมน้ำเสีย

5) ที่ตั้งของพื้นที่ใช้สอยเพื่อรองรับสภาวะฉุกเฉิน ดังที่ชมรมวิศวกรออกแบบระบบป้องกันอัคคีภัย ได้กำหนดให้เป็นพื้นที่เพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่เป็นอันตรายต่อแรงงานก่อสร้างที่พักอาศัย เช่น อัคคีภัย เป็นต้น โดยพื้นที่ฯ ได้ถูกกำหนดให้อยู่ในกลุ่มพื้นที่การติดต่อซึ่งกันและกัน (communication) และแบ่งพื้นที่ตามการใช้งานสภาวะฉุกเฉินได้ ดังนี้

- พื้นที่จุดรวมพล เพื่อให้แรงงานก่อสร้างผู้พักอาศัยได้อพยพออกจากอาคารที่พักอาศัยมารวมกลุ่มกัน กำหนดให้ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างพื้นที่ปฐมพยาบาลกับพื้นที่ออกกำลังกายเพื่อให้สะดวกในการตรวจนับจำนวนคนและเช็คชื่อ

- พื้นที่จุดปฐมพยาบาล กำหนดให้ตั้งอยู่ด้านหน้าสุดของขอบเขตหรือรั้วของพื้นที่สวัสดิการที่พักอาศัยติดกับพื้นที่จุดรวมพล เพื่อให้พื้นที่กว้างขวางเพียงพอในการปฐมพยาบาลได้คล่องตัว และส่งตัวผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาลได้โดยสะดวก

- พื้นที่จุดอำนวยความสะดวกแก่ไขว่ภาวะฉุกเฉิน กำหนดให้ตั้งอยู่บริเวณเดียวกันกับจุดรวมพล เพื่อให้สามารถส่งเหตุการณ์สั่งการและประสานงานเพื่อการแก้ไข บรรเทาเหตุฉุกเฉิน ปฐมพยาบาลและส่งต่อผู้บาดเจ็บไปยังสถานพยาบาลได้ทันทั่วทั้ง

6) พื้นที่การสัญจร คือ พื้นที่กำหนดเป็น เส้นทางเข้า - ออก จากภายนอกพื้นที่สวัสดิการที่พักอาศัย และจุดจอดยานพาหนะ จัดเป็นพื้นที่การประกอบกิจกรรมการติดต่อซึ่งกันและกัน (communication) ที่อาจเกิดอุบัติเหตุได้ด้วย

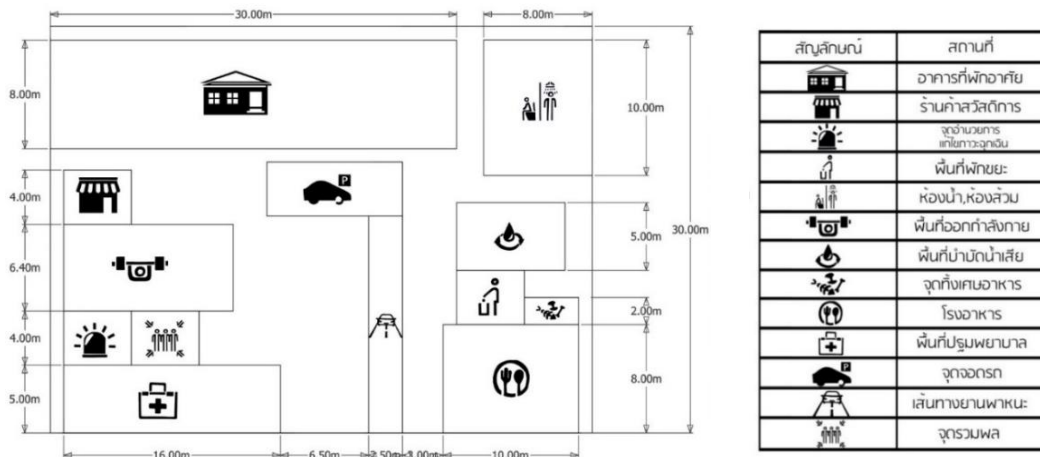
- เส้นทางสัญจรด้วยยานพาหนะซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรถจักรยาน รถจักรยานยนต์ กำหนดให้เส้นทางสัญจรเป็นเส้นตรงจากประตูรั้วมายังที่จอดรถยนต์และอาคารพักอาศัยซึ่งขนาดด้วยพื้นที่โล่งกว้างเพื่อให้ผู้ขับขี่มองเห็นได้อย่างเต็มที่คนวิสัย

- จุดจอดยานพาหนะ กำหนดให้พื้นที่ อยู่ติดกับอาคารที่พักอาศัยเพื่อความสะดวกในการเดินเข้า – ออกจากตัวอาคารมายังยานพาหนะ เพื่อให้ใช้จุดจอดยานพาหนะให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ง่ายต่อการรักษาความปลอดภัย

7) พื้นที่นันทนาการและสวัสดิการร้านค้าร้านอาหาร จัดเป็นพื้นที่การประกอบกิจกรรมด้วยการปฏิบัติทั่ว ๆ ไป (operative activity) การประกอบกิจกรรมด้วยความร่วมมือเพื่อกระทำการใด ๆ (co-operative activity) และการติดต่อซึ่งกันและกัน (communication) ดังนี้

- พื้นที่สำหรับกิจกรรมการออกกำลังกายและนันทนาการด้วยการเล่นกีฬาากลางแจ้งต่าง ๆ กำหนดให้ตั้งอยู่บริเวณระหว่างพื้นที่ร้านค้าสวัสดิการและพื้นที่ใช้สอยเพื่อรองรับสภาวะฉุกเฉิน เพื่อให้สามารถใช้งานต่างบทบาทได้อีกด้วย

- พื้นที่สำหรับร้านค้าสวัสดิการร้านอาหาร กำหนดให้พื้นที่ร้านค้าสวัสดิการ อยู่ไม่ไกลจากอาคารที่พักอาศัยเพื่อความสะดวกในการใช้บริการเพื่อซื้อของอุปโภคบริโภค นั่งรับประทานอาหาร และใช้เพื่อการพบปะสังสรรค์ได้อีกด้วย สรุปรูปแบบสวัสดิการที่พักอาศัยสำหรับแรงงานก่อสร้างได้ดังภาพ 1

ภาพ 1 แผนผังที่ตั้งของอาคารในพื้นที่จัดสวัสดิการอาคารที่พักอาศัยสำหรับแรงงานก่อสร้าง
ที่มา: ผู้วิจัย

4. เสนอแนะรูปแบบการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้างในที่พักอาศัยที่เหมาะสมและส่งเสริมคุณภาพชีวิตทั้งในวันทำงานและวันหยุด จากข้อมูลแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังที่ประมวลในตาราง 7

ตาราง 7 ประมวลปัญหาและความขัดแย้งในการพักอาศัยและการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานก่อสร้างกลุ่มตัวอย่าง

กิจกรรมการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน	ปัญหาในการดำเนินกิจกรรม					
	โครงการ 1	ช่วงเวลา	โครงการ 2	ช่วงเวลา	โครงการ 3	ช่วงเวลา
การพักผ่อนนอนหลับ	✓	ค่ำ	✓	ค่ำ	✓	ค่ำ
การขับถ่าย อาบน้ำ	X	เช้า	X	เช้า	X	เช้า
การซักล้างเสื้อผ้า	X	เย็น	X	เย็น	X	เย็น
การรับประทานอาหาร	O	เช้า	O	เช้า	X	เช้า
การพักผ่อนหลังเวลาทำงาน	O	เย็น	O	เย็น	O	เย็น
กิจกรรมนันทนาการในวันหยุด	X	บ่าย	✓	บ่าย	X	เย็น
บริการร้านค้าสวัสดิการ	X	เย็น	X	เย็น	X	เย็น

การดูแลรักษาที่พักอาศัยและพื้นที่	O	บาย	O	บาย	O	บาย
การสัญจรด้วยยานพาหนะและจุดจอดยานพาหนะ	X	เย็น	X	เย็น	X	เย็น

X = ความคับคั่งในการทำกิจกรรม O = ความขัดแย้งในการทำกิจกรรม v = ไม่มีปัญหาในการทำกิจกรรม

เมื่อพิจารณากับแผนผังที่ตั้งของอาคารหรือพื้นที่ใช้สอยสวัสดิการที่อยู่อาศัยของแรงงานก่อสร้าง สามารถกำหนดรูปแบบการดำเนินชีวิตในที่พักอาศัยด้วยแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตแก่แรงงานก่อสร้างผู้พักอาศัย ดังนี้

1) รูปแบบการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้างในวันทำงาน โดยทั่วไปจะเป็นช่วงวันจันทร์ถึงวันศุกร์หรือวันเสาร์ โดยเวลาของแรงงานก่อสร้างส่วนใหญ่จะต้องใช้กับการทำงาน แต่มีบางช่วงเวลาที่ได้ใช้ชีวิตในสวัสดิการที่พักอาศัย ดังนี้

- ช่วงเวลาจัดการกิจวัตรส่วนตัวช่วงเช้า ตั้งแต่ 6.00 – 7.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการตื่นนอนและทำการขับถ่าย อาบน้ำ ฯลฯ ในห้องน้ำ ห้องส้วมเป็นหลัก ซึ่งเป็นเวลาที่เร่งรีบ จึงต้องทำระบบการใช้งานเป็นไปอย่างรวดเร็ว

- ช่วงเวลารับประทานอาหารเช้า ตั้งแต่ 7.00 - 7.30 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการรับประทานอาหารเช้าที่โรงอาหารสวัสดิการโดยอาจเป็นรูปแบบบริการอาหารแบบให้เปล่าโดยไม่คิดเงิน หรือบริการจำหน่ายในราคาถูก

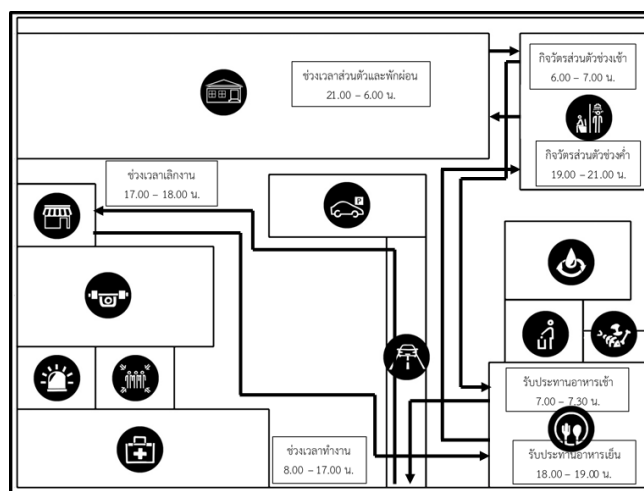
- ช่วงเวลาทำงาน ตั้งแต่ 8.00 – 17.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาการออกจากที่พักอาศัยไปทำงานของแรงงานก่อสร้าง แต่อาจมีครอบครัวของแรงงานก่อสร้างบางคนที่ยังอาจอยู่อาศัย ซึ่งสามารถดูแลทำความสะอาดที่พักอาศัยได้

- ช่วงเวลาเลิกงาน ตั้งแต่ 17.00 – 18.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการกลับเข้าที่พักอาศัยของแรงงานก่อสร้างและรับประทานอาหารเย็นที่โรงอาหารสวัสดิการ หรืออาจเป็นช่วงที่มีกิจกรรมสันทนาการเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ร้านค้าสวัสดิการได้

- ช่วงเวลารับประทานอาหารเย็น ตั้งแต่ 18.00 – 19.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการรับประทานอาหารเย็นที่โรงอาหารสวัสดิการซึ่งได้จัดเตรียมอาหารเย็นให้แรงงานก่อสร้างได้รับประทานอย่างทั่วถึงและเพียงพอเช่นเดียวกับอาหารเช้า

- ช่วงเวลาประกอบกิจวัตรประจำวันช่วงค่ำ ตั้งแต่ 19.00 – 21.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการประกอบกิจวัตรประจำวันของแรงงานก่อสร้างทั่ว ๆ ไป เช่น การอาบน้ำ การซักเสื้อผ้า ฯลฯ ซึ่งต้องใช้ห้องน้ำ ห้องอาบน้ำเป็นอย่างมาก แต่ก็ยังไม่ใช่ช่วงเวลาเร่งรีบ จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดระบบการใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมที่เหมือนช่วงเช้า

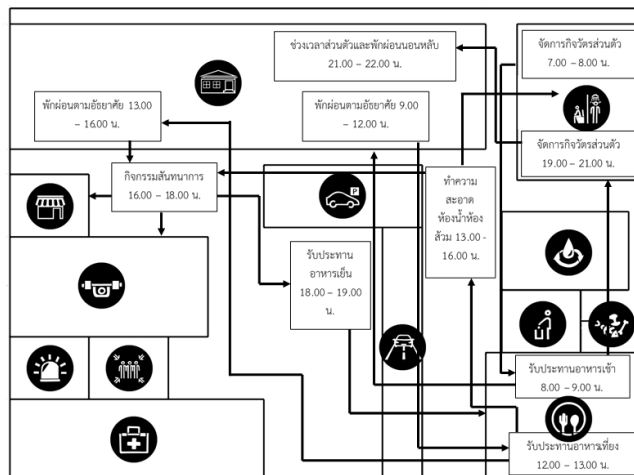
- ช่วงเวลาส่วนตัวและพักผ่อน ตั้งแต่ 21.00 – 7.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการทำกิจกรรมส่วนตัวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจในช่วงสั้น ๆ ก่อนเข้านอน แล้วพักผ่อนหลับนอนในช่วงดึกเพื่อเตรียมตัวทำงานในวันรุ่งขึ้น สรุปรูปแบบการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้างในวันทำงาน ดังภาพ 2

ภาพ 2 รูปแบบการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้างในวันทำงาน

ที่มา: ผู้วิจัย

- 2) รูปแบบการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้างในวันหยุดงานทั้งวันหยุดทั่วไปและวันหยุดนักขัตฤกษ์ตามเทศกาลต่าง ๆ ทั้งนี้ อาจมีแรงงานก่อสร้างบางส่วนที่ต้องทำงานเพื่อหารายได้เพิ่มเติม รูปแบบการอยู่อาศัยในวันหยุดจึงควรเป็นดังนี้
- ช่วงเวลาจัดการกิจวัตรส่วนตัว ตั้งแต่ 7.00 – 8.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการตื่นนอนและทำกิจวัตรประจำวันทั่วไป คือ การอาบน้ำ การอาบน้ำชำระล้างร่างกาย เนื่องจากเป็นวันหยุด กิจกรรมดังกล่าวจึงเร่งรีบและคับคั่ง
 - ช่วงเวลารับประทานอาหารเช้า ตั้งแต่ 8.00 – 9.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการรับประทานอาหารเช้าที่โรงอาหารสวัสดิการซึ่งอาจจัดบริการอาหารเช้าแก่แรงงานในวันหยุดตามแต่นโยบายของเจ้าของโครงการก่อสร้าง
 - ช่วงเวลาพักผ่อนตามอัธยาศัย ตั้งแต่ 9.00 – 12.00 น. โดยประมาณ ในกรณีที่แรงงานก่อสร้างไม่ได้ออกไปทำงานวันหยุดเพื่อหารายได้เพิ่มและไม่ได้ออกไปทำกิจกรรมส่วนตัวภายนอก อาจดูโทรทัศน์และสิ่งบันเทิงต่าง ๆ ได้
 - ช่วงเวลารับประทานอาหารเที่ยง ตั้งแต่ 12.00 – 13.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการรับประทานอาหารเที่ยงซึ่งโรงอาหารอาจจัดบริการอาหารเช้าแก่แรงงานในวันหยุดได้ตามแต่นโยบายของเจ้าของโครงการก่อสร้าง
 - ช่วงเวลาพักผ่อน ตั้งแต่ 13.00 – 16.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการพักผ่อนของแรงงานก่อสร้างโดยทั่วไปตามอัธยาศัย บางส่วนก็อาจดูแลทำความสะอาดห้องพักอาศัย ห้องอาบน้ำ ห้องส้วม โรงอาหาร และห้องครัวได้
 - ช่วงเวลาประกอบกิจกรรมสันทนาการ ตั้งแต่ 16.00 – 18.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการทำกิจกรรมนันทนาการอย่างอิสระตามอัธยาศัย บางส่วนอาจเล่นกีฬาในพื้นที่ออกกำลังกายร่วมกับพื้นที่รองรับสภาวะฉุกเฉินก็ได้
 - ช่วงเวลารับประทานอาหารเย็นตั้งแต่ 18.00 - 19.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการรับประทานอาหารเย็นโดยอาจเป็นการประกอบอาหารรับประทานกันเองตามอัธยาศัยหรืออาจจัดบริการอาหารเย็นของโรงอาหารไว้ให้
 - ช่วงเวลาประกอบกิจวัตรประจำวัน ตั้งแต่ 19.00 – 21.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการทำประกอบกิจวัตรประจำวันของแรงงานก่อสร้างโดยทั่ว ๆ ไปเช่นเดียวกับวันทำงาน
 - ช่วงเวลาส่วนตัวและพักผ่อนนอนหลับ ตั้งแต่ 21.00 – 22.00 น. โดยประมาณ เป็นช่วงเวลาในการทำกิจกรรมส่วนตัวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจในช่วงสั้น ๆ ก่อนเข้านอนเช่นเดียวกับวันทำงาน สรุปรูปแบบการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้างในวันหยุด ดังภาพ 3

ภาพ 3 รูปแบบการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้างในวันหยุด

ที่มา: ผู้วิจัย

การอภิปรายผลและข้อค้นพบ

- 1) พิจารณาเปรียบเทียบการศึกษาของ จักรกฤษณ์ ชันติวงษ์¹² พบว่า พื้นที่ อาคาร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ ถูกกำหนดไว้มีความสอดคล้องกันในประเด็น รูปแบบที่พักอาศัยชั่วคราว ที่อาบน้ำ ห้องน้ำห้องส้วม ลานซักล้าง รั้วชายของชำ ลานกิจกรรม แต่ไม่มีพื้นที่สัญจร และพื้นที่ใช้สอยเพื่อรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน
- 2) พิจารณาเปรียบเทียบกับประกาศคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน¹³ พบว่า มีความสอดคล้องกันในประเด็นข้อ 3 ให้นายจ้างจัดให้มีการจัดการมูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและการระบายน้ำที่เหมาะสมและ เพียงพอจะไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น
- 3) พิจารณาเปรียบเทียบกับที่พักมาตรฐานแรงงานต่างด้าว ที่ถูกกำหนดไว้สำหรับแรงงานต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ อื่น ๆ ด้วย ข้อกำหนดต่าง ๆ ในมาตรฐานดังกล่าวจึงสอดคล้องกับสวัสดิการที่พักอาศัยฯ ค่อนข้างน้อย
- 4) รูปแบบการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้างในที่พักอาศัยในวันทำงาน จัดเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการจัดระบบ ระเบียบการใช้เวลาในการดำเนินชีวิตอย่างรัดกุมคุ้มค่าและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้พักอาศัย
- 5) รูปแบบการดำเนินชีวิตของแรงงานก่อสร้างในที่พักอาศัยวันหยุดจัดเป็นข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต ของผู้พักอาศัยในยามว่างให้เป็นไปอย่างมีความสุข ทั้งกาย ใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

- 1) งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะแรงงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัย คือ อาคารชุด โรงแรม และหมู่บ้าน จัดสรรที่ดำเนินการอยู่ในจังหวัดชลบุรีเท่านั้น ควรขยายการศึกษาถึงโครงการก่อสร้างอื่น ๆ เช่น เชื้อน การ โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดรูปแบบสวัสดิการที่พักอาศัย ฯ ในภาพรวมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- 2) งานวิจัยนี้ศึกษากับกลุ่มแรงงานที่เป็นคนโสดเป็นหลักซึ่งอาจจะทำให้ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินชีวิตยังไม่ รัดกุมพอกับการใช้สำหรับแรงงานก่อสร้างที่เป็นครอบครัว จึงอาจจำเป็นต้องศึกษาวิจัยเพิ่มเติมต่อไป
- 3) ผลของงานวิจัยนี้กำหนดไว้เพียงพื้นที่ ที่ตั้งของอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเท่านั้น จำเป็นต้อง กำหนดขนาด รูปแบบ ของอาคารสถานที่ในรายละเอียดเพิ่มขึ้น ซึ่งต้องอธิบายเพิ่มเติมในบทความต่อไป

¹² จักรกฤษณ์ ชันติวงษ์, *การพัฒนารูปแบบที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับคนงานก่อสร้าง กรณีศึกษา ที่พักอาศัยชั่วคราวของคนงานก่อสร้าง* (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เวสต์คอน จำกัด, 2549).

¹³ คณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน, *ประกาศคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน เรื่อง มาตรฐานด้านสวัสดิการแรงงานที่พักอาศัยสำหรับ ลูกจ้างประเภทกิจการก่อสร้าง*, พ.ศ. 2541.

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. “กฎกระทรวง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551.”
 สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ 2563. http://203.155.220.230/bmainfo/law/021/Hotel_2551.pdf.
- . “กฎกระทรวงฉบับที่ 9 ข้อ 4 อาคารชั่วคราวเพื่อใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างอาคารถาวร.”
 สืบค้น 27 กุมภาพันธ์ 2563. <https://www.dpt.go.th/wan/lawdpt/data/02/no9.pdf>.
- . “พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร 2522 หมวด 3 การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้
 หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร มาตรา 22.” สืบค้น 27 กุมภาพันธ์ 2563. <https://download.asa.or.th>.
- กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. “กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย
 อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง, พ.ศ. 2551.” สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2563.
<http://www3.mol.go.th/content/63184/1505802012>.
- กระทรวงแรงงาน. สำนักงานแรงงานจังหวัดสมุทรสาคร. คู่มือที่พักมาตรฐานแรงงานต่างด้าว. ม.ป.ท., 2555.
- คณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน. “ประกาศคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน เรื่อง มาตรฐานด้านสวัสดิการแรงงานที่พัก
 อาศัยสำหรับลูกจ้างประเภทกิจการก่อสร้าง พ.ศ. 2541.” สืบค้น 12 มิถุนายน 2561.
<http://welfare.labour.go.th/2018/attachments/article/193/201601211658.pdf>.
- จักรกฤษณ์ ชันติวงษ์. “การพัฒนารูปแบบที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับคนงานก่อสร้าง กรณีศึกษา ที่พักอาศัยชั่วคราวของ
 คนงานก่อสร้าง บริษัท เวสต์คอน จำกัด กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- ชมรมวิศวกรออกแบบระบบป้องกันอัคคีภัย. “จุดรวมพล: มาตรการเตรียมพื้นที่รอบอาคาร.” สืบค้น 8 กรกฎาคม 2560.
<https://www.facebook.com/Fireprotectionacademy/posts/1063464100393013/>.
- ชลินทร์ อมรธรรมและคณะ. การจัดสวัสดิการเพื่อสุขภาพของพนักงานและครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 13. นนทบุรี:
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2552.
<https://www.dpt.go.th/wan/lawdpt/data/02/no9.pdf>
- “มติคณะรัฐมนตรีมติคณะรัฐมนตรีเรื่อง มาตรการป้องกันและควบคุมอุบัติเหตุในงานก่อสร้างของรัฐที่ นร.0250/7877
 ลงวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2543.” สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2563.
<http://wewebplaza.com/pps/th/knowledge/nGO4ZtWewEb3QWewEb3Q/detail?d=qQMcAatk>.
- เลอสม สถาปิตานนท์. บ้าน ... การออกแบบสถาปัตยกรรมพื้นฐาน 2534. กรุงเทพฯ: อาร์ต แอนด์ อาร์คิเทจเจอร์, 2534.
- วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย. มาตรฐานและแบบก่อสร้างอาคารชั่วคราวสำหรับคนงานก่อสร้างและสถานรับเลี้ยงเด็ก
 ก่อนวัยเรียน 2537. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- อัครเดช แซ่โจ้ว. “โครงการออกแบบที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับคนงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้าง.”
 ศิลปะนิพนธ์ศิลปบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.
- “เอกสารท้ายประกาศ 4 โครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2561.” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 3 ง.
 (2562, 4 มกราคม).